

Hibru adi letama

Yesu Keriso tauna ya saḡa guratana, nam anea maika

¹ Boni raḡandie Mamaitua keda tabu be tabu* ḡarodie raḡan toitoi waḡawaḡadama Israel ḡarodie ya giugiuna. Be inam giudima matabudi peroveta ya riuedi be taudi yatayatadama Israel ḡarodie a rarau guguyana. ² Be yodi raḡan damodie tauna natuḡominama ya vine be ya riupore da tauna Mamaitua na giuma ḡarode ya rarau guguyena. Tauna vutuna Mamaitua ya vinena da yaba matabudi ei buderiedi be ei badedina, be mate taune Mamaitua dobu be yaba matabuna ya voiedina. ³ Be Mamaitua nenēarinama matabuna natunama ḡarone e rawarawa maḡatarina, be tauna na yawasanama tenēginama maika Mamaitua. Be tauna riu-nama wairewapanine yaba matabuna ta kenakena watanana. Be raḡanine tauna banaga adi gewagewama ya koḡakoḡa porena murine, tauna ya naḡo marae be Mamaitua wairewapana vavasāginama kasaune ya miana.

⁴ Vutuna aubainama tauna Bada dosinama ya tubuḡana, be anea matabudi tauna ewai badedina. Be tauna isa wairewapana vavasāginama ya

* **1:1:** Keda tabu be tabu ḡarodie Mamaitua ya giugiuna inam umanama: Tauna rauguguye ya giugiu, raubonie, mataire, anea, be ya toi rereḡena.

paḡona, be isanama ya saḡa guratana nam anea isedima maika.

⁵ Mamaitua ya riuna,

“Tam taugu natuḡomiguma, manaka taugu tam è tikam da tam taugu Natuguma.”

Ko noḡoti da inam riunama nam anea ḡarodie nama i riuna, ibewa. Be mate Mamaitua ya riuna,

“Tauna Tamanama taugu, be tauna taugu natuḡomiguma.”

⁶ Be raḡanine natunama kaevou ya riuporena dobue, mate ya riu munaḡana, “Mamaitua na aneama matabudi tauna natunama sibo a rauduneena.” ⁷ Be anea adi giuma inam umanama,

“Mamaitua na aneama taudi inam taunoya ḡoma be è riuriuporedina raḡanine, taudi maika sive bo kai.”

⁸ Be tauna natuḡominama aubainama umanama Mamaitua ya giuna,

“Tam Mamaitua, be am waibadama e kena da e kena nonoḡana.

Be am waiguyaue didimanae banaga kwai badedi be kwa voiedi da taudi mate didimanae ta miana.

⁹ Tam didimana kuyai nuapaḡoe be yawasana barebaredima kuya tuaḡaiedina.

Vutuna aubainama Mamaitua, am Mamaituama ya vinem

be ya kawa saḡem da am waibadama dibune mara banegidima ya biridina.

Inam kedane tauna ya kawa saḡem be nuavere dosinama ya utemna.”

¹⁰ Be mate Mamaitua ya riuna,

“Bada, boni pakane tam dobu kuyai tubuḡina, be mara matabudi nimame kuya voiedina.

¹¹ Be taudi matabudi tokare tai kavedina, be tam kwa mia nonoḡana.

Taudi tokare gara maika ta gwamatu, ¹² be kwa viri kudukududi da kwai poraḡana.

Be tam tokare teneḡimma nama kwa mia nonoḡana, be nam airaḡan kwa boru vitarem.”

¹³ Mamaitua nam aba aneanama umanama i riuena,

“Kasaugue kwa mia, be am ḡaviama kaḡamma dibune yà biridi be kwa vadididina.”

¹⁴ Ibewa da anea taudi arua be tawai taunoyana, tauda aitaḡa Bada yawai yawasanidana ḡarode sagudama aubainama.

2

Nam parata tà pare be wari kedaḡa tà naḡo

¹ Tauda vari verenama tè vaivaiena naumeki da tà kaididi da bagibaginaḡa. Inam kedane tokare dà paratama noḡode e kenakenana, nam tà pare be wari kedaḡa tà naḡo, ibewa!

² Baninama ko noḡoti da boni Mamaitua na giuma anea a paḡo be banaga ḡarodie a giuguedina, be aitaḡa anea adi giuma nam tiwai beavaiedi be ti vovo teyetyedina, taudi adi kovoḡama a banabanavidina. ³ Be yodi Mamaitua yawasana dosi vavasaḡinama ya utedana. Be inam yawasaninama varinama Bada ḡominama ḡarode ya giuedina, be nam anea. Be tauma aitaḡa inam giudima Bada mudune kè vaivaiedina, tauma ka riuriuna da inam

giudima matabudi riukaua. Vutuna aubainama deḡoda inam riudima nam t̄ai beavaiedi be nam t̄ai muriwatanedi, ko noḡonoḡotina tokare na kovoḡama t̄a vore, bo? ⁴ Be Mamaitua inam varinama verenama kawa rewapaninama, aubainama mataira be voia dosidima mate ya voivoiedina. Be tauna na ḡoane puyo Arua Babau banaga ya utedina. Inam kaudima matabudi ya voivoiedina banaga sibo a kataie da inam varinama riukaua.

Yesu waiyawasanidama aubainama yai rawa-banaga ḡomana

⁵ Tauma k̄e riuemina da dobu vaunama e ve-raverauna, tokare e tavana. Be uma dobunama vaunama tokare nam anea tai bade, ibewa. ⁶ Baninama girugiruminama porane umanama ya riuna,

“Banaga adi verema aba da tam sibo kuya sagudi? Be banaga adi sedama aba aubainama kwa raberabe kauedi?

⁷ Tam kuya voiedi da taudi raḡan ḡaubonaḡa anea adi rewapanama dibune a rautapa miana, be muriḡa tam kuya kawa saḡedi da neneḡara be vivira kuya utedina.

⁸ Dabudine yaba matabudi tauna na waibadama dibune kuya biridina.”

Mamaitua yaba matabuna Yesu na waibadama dibune ya biridina, be nam aiyaba mabine ima raberabe munaḡena, ibewa. Avedi da inam kaudima yodi nam te katai kauedi be tama kitakita kauedina, be yaḡoro da taudi Yesu na waibadama dibune ta miamiana. ⁹ Be yodi t̄a kita da Yesu tauna raḡan ḡaubonaḡa anea adi

rewapanama dibune ya rautapa miana, bani-nama Mamaitua na raukiviveree Yesu banaga aubaidama ya mariyawa be ya gurina. Vutuna aubainama yodi Mamaitua tauna neneğara be vivira dosidima Yesu ya utena. ¹⁰ Mamaitua tau-name aubainama yaba matabuna ya voiedina, be yodi na rewapanae e raberabedina. Mamaitua na ġoana kauama da tauna na sedama matabudi e nawedi marae be ta mia kauana. Vutuna aubainama Mamaitua Yesu ya riupore be yai nua-toitoina. Be inam wainuatoitoine Mamaitua Yesu ya voie da banaga batuturinama ya tubuğana. Yesu tauna vutuna taukuvesa.

¹¹ Yodi Yesu tauna banaga babaunama, be taudi aitauga ya kawakawa babaudina, taudi matabudi yodi tamedima tenağa. Vutuna aubainama Yesu debanama torane taudi e riuriuedina da tauna tasitasinama, ¹² be mate Yesu umanama ya riuna, “Tam isamma taugu tasitasiguma tokare yai kataidina,
be taparoro nopone isamma taugu ya kawa sağena.”

¹³ Be mate tauna ya riuna, “Taugu Mamaitua yawai sumağena. Yodi ko kita, taugu umanema Mamaitua na sedama ya uteuteguna mate.”

¹⁴ Mamaitua na sedama taudi banaga ġoma, taudi visiğodi be kosinidima ta kenakenana. Vutuna aubainama Yesu mate yai rawabanaga ġoma be banaga tubuğidama ya pağona. Baninama inam kedane tauna teneteneğinama da e gurina. Be ya gurigurina rağanine tauna guri taupakinama na waibadama ya kawa gewagewana, guri taupakinama tauna vutuna Diaboro. ¹⁵ Inam

kedane taudi aitaugā noḡone guri na waibadama dibune a mia be a nainairana, matabudi ya kuyesidina.

¹⁶ Be tauda tè kataie da Yesu ya verauna Eibraham na sedama sagudima aubainama, be nam anea sagudima aubaidi. ¹⁷ Vutuna aubainama tauna yai rawabanaga ḡomana, tasitasinama tauda maika. Be inam kedane tauna ya raunua-toieda be piriſi dosinama patupatutunama ya tubuḡana, be dabudine Mamaitua noḡone banaga adi gewagewama maesinama ya paḡona. ¹⁸ Baninama tauna ḡominama mate boni raurubu be wainuatoitoi Seitan ḡarone ya banavidina. Vutuna aubainama yodi aitaugā da Seitan e rarau rubudina, Yesu tokare teneteneginama da e sagudina.

3

Yesu tauna ya saḡa guratana, nam maika Mousis

¹ Vutuna aubainama yau bana, aitaugā Mamaitua ya vinevinemina, yodi Yesu ko noḡotina, tauna Mamaitua ya riupore be tauda dà piriſima dosinama ya tubuḡana. Tauna vutuna tàwai sumage be tà giugiuena. ² Mamaitua Yesu ya vinena, be Yesu Mamaitua ḡarone yai patutu kauana maika Mousis. Nama Mousis Mamaitua na vadama ḡarodie yai patutuna. ³ Ko noḡoti da vada verenama banaga tokare ta kawa saḡena, be you vada taukerinama tokare ta kawa saḡe vavasage, nam maika na vadama. Be teneginama nama Mamaitua Mousis ya kawa saḡena, be you Yesu tauna vada taukerinama

aubainama, Mamaitua Yesu ya kawa saḡe guratena, nam maika Mousis, baninama Mousis tauna taunoya ḡoma. ⁴ Vada matabudi taukerinama banegidima ta miamiana, be Mamaitua tauna yaba matabudi taukeridima.

⁵ Mousis tauna Mamaitua na taunoyama be Mamaitua na vadama ḡarodie yaba matabuna ya noya kauedina. Be Mamaitua muriḡa da tokare aba e vatona, Mousis noḡone yawai maḡatari dokedina. ⁶ Be Keriso tauna nam Mousis maika, ibewa. Keriso tauna vutuna vada taupakinama natuḡominama, vutuna aubainama Mamaitua na vadama ḡarodie Keriso e noyanoya kauana. Be yodi tauda aitaḡa waisumegidama, naumeki da nuadama torane tà midi da bagibaginaḡa, bani-nama tauda vutuna Mamaitua na vada ḡomama. Inam noḡitinama vutuna ma nuavereda tà noḡota watanena naumeki da, dà raḡanima damone.

Mamaitua aba e riuriuena nam ko raukosogaḡaiḡai

⁷ Vutuna aubainama Arua Babau umanama e riuriuna,

“Manaka taumi yau giuma ko vaivaiena,
⁸ nam ko kawa nopobadomi, maika boni waḡewaḡemima a voivoiana nama.

Inam raḡanine ⁹ waḡewaḡemima taudi modi 40 nopodie yau voiama dosidima a kitedina,
be yaḡoro taudi a raukosogaḡaiḡai be dobu kavakavane a rarau rubuguna.

¹⁰ Vutuna aubainama taugu nuaguma yai medi kua be ḡarodie umanama è riuna,
“Taudi raḡan matabuna adi ḡoane nama ta naḡonaḡona, be taugu yau kedama nam

tima katakataie be timawai muriwata-
nena.’

11 Naumeki da taugu nuaguma yai medi be
umanama è sauga wapana,

‘Taudi nam airaḡan yau gabuma ḡaukune ta
tava be ta sipere’.”

12 Yau bana, ko kita kaua da raḡan matabuna
Mamaitua koi sumagēna, be nopomie nam
gewagewa e kena da Mamaitua yawayawasan-
inama ko mia tautaurie, avedi. 13 Vutuna

aubainama yau bana, taumi manaka raḡandie
raḡan matabuna ami banagama ami banagama
mate koi kawa duḡu vivira da gewagewa nam
sibo ya boru waideḡemi be ya kawa nopobadomi.
Inam vutuna aubainama Mamaitua ya riuna,
“Manaka taumi yau giuma ko vaiena”. 14 Tauda
waisumaḡa tēwai karena raḡanine, tauda Keriso
na banagama tè tubuḡana, be dà waisumaḡama
yai rewapana kauana. Be yodi tà kita kaua
da dà waisumaḡe tà midi da bagibaginaḡa, be
nam tauna tà gose pore, naumeki da damone.

15 Vutuna aubainama Mamaitua na giuma, kaite
è riuriuemina yodi yà riu munaḡemina,

“Manaka taumi Mamaitua na giuma ko
vaivaiena,

nam ko kawa nopobadomi,

maika boni koya voivoiana nama.”

16 Abaḡa banegidima boni Mamaitua riunama
a vaie be a rarau kosogaiḡai? Inam aitaḡa
Ijptma be Mousis yawai doka dobiḡedina, taudi
vutudi. 17 Be modi 40 nopodie boni abaḡa
banegidima ḡarodie Mamaitua nuanama yawai
medi? Inam aitaḡa gewagewa a voivoiedi be

muriḡa dobu kavakavane a gurina, taudi vutudi.
¹⁸ Be abaḡa banegidima ḡarodie boni Mamaitua ya sauga wapa be umanama ya riu? “Taudi nam airaḡan yau gabuma ḡaukune ta tava be ta sipere.” Inam aitaḡa Mamaitua a rawarawa ḡaiḡaiena, taudi ḡarodie. ¹⁹ Yodi tà kita da aba aubainama taudi Mamaitua na gabuma ḡaukune nam ti tava. Inam baninama nam tauna ti sumaḡena.

4

Mamaitua na gabuma ḡaukune tà naḡona

¹ Be Mamaitua na saugama yaḡoro e kenakenana, da na damma gabu ḡaukune sibo a tavana. Be Israel banegidima Mamaitua na gabuma ḡaukune nam ti tavana be na saugama yaḡoro e kenakenana. Vutuna aubainama tauda inam gabunama tà paḡona. Be tà kita kua da tauda dà waisumaḡe nam inam banegidima maika kedae tà guri rovo. ² Tauda inam riunama verenama tè vaivaiena teneginama maika taudi. Be taudi inam riunama nam ti sumaḡena aubainama, inam riunama na verema nam ti banavina. ³ Baninama tauda aitaḡa tà waisumaḡana, inam gabunama ḡaukune tokare tà saḡana. Be aitaḡa nam timawai sumaḡana, Mamaitua umanama ya sauga wapa be ya riuedina,
 “Taugu nuaguma yai medi da è sauga wapa be è riuna:

Taudi nam airaḡan yau gabuma ḡaukune ta tava be ta sipere.”

Mamaitua boni dobu yawai tubuḡie da yodi tauna gabu ya vokaukaua wainonoḡi da e kenakenana, be yaḡoro taudi tokare nam inam gabune ta saḡa

be ta sipere. ⁴ Baninama raḡan aniwai 7-nama na giuma Mamaitua umanama ya riuna, “Mamaitua yaba matabuna ya voivoiedina yai kovidi be raḡan aniwai 7 ne ya siperena.” ⁵ Be muriḡa ya riuna, “Taudi nam airaḡan yau gabuma ḡaukune ta tava be ta sipere.” ⁶ Be yodi tà kita da Mamaitua na saugama yaḡoro e kenakenana, da na damma gabu ḡaukune sibo a tavana. Be tauna riunama verenama Israel banegidima ḡarodie a rauguguya dokena, be taudi a rawaḡaiḡaiena, aubainama nam dabudi ti tavana. ⁷ Vutuna aubainama Mamaitua raḡan ḡesau vaunama ya boruna da na damma gabu ḡaukune sibo tè tavana. Be inam raḡaninama tauna yai isana, ‘Manaka’. Be riu ‘Manaka’ boni Deivid ḡarone ya vatovatona, inam vutuna kaite è riuemina,

“Manaka taumi yau giuma ko vaivaiena,
nam ko kawa nopobadomi.”

⁸ Be Josua Israel banegidima nam Mamaitua na gabuma ḡaukune i doka tavaitedina, ibewa. Deḡoda inam gabune sibo i doka tavaitedina, naumeki da Mamaitua tokare nam raḡan ḡesau vaunama sibo ya boru. ⁹ Vutuna aubainama yodi tà kita da Sabat siperenama yaḡoro kaikaiporenama e kenakenana Mamaitua na damma aubaidima. ¹⁰ Be aitu da Mamaitua na gabuma ḡaukune e saḡasaḡana, na noyama ya voivoiena mate siperenama e paḡona, maika Mamaitua na noyama damone ya siperena nama. ¹¹ Vutuna aubainama tà raurubu gurata da inam gabunama ḡaukune tà saḡana, be nam aitu e rawarawa ḡaiḡai be e beku, Israel banegidima maika.

¹² Mamaitua riunama inam yawayawasan-ima be wairewapana vavasaginama, kwatikwati menanama murine be karone gangam kaukauinama maika. Tauna banaga nuadama e tiremi be kaninopodama e nigonigo wanena. Be mate nopo na goanama be na nogotama e kaikai viredina. ¹³ Be Mamaitua matane nam aiyaba moisirie ima kenakena rubuna, ibewa. Yaba matabudi tauna matane, neganegae ta kenakenana. Be tauna da voiamata matabudi tokare e kaiviredina.

*Yesu tauna da pirisima dosinama**

¹⁴ Be yodi waisumağa ta giugiuena, vutuna ta kaididi da bagibaginağa, baninama tauda da pirisima dosi vavasaginama marae e miamiana, tauna vutuna Yesu, Mamaitua Natunama. ¹⁵ Be tauda da pirisima dosinama Yesu tauna da vogwagagwagama ya kataiedina, be tokare teneteneğinama da e raunatoiedana, baninama tauna mate boni raurubu tabu be tabu ya banavidina, maika tauda yodi ta banabanavidina nama. Be tauna na raurubue nam gewagewae i beku rubuna, ibewa. ¹⁶ Vutuna aubainama tauda yodi ma raudebatorada raukivivere Mamaituana ma garone ta nağona, be dabudine tauna na raunatoie e sagudana da pipirima ragandie.

5

¹ Pirisi dosinama uma dobie na voiamata inam umanama: Tauna nam tauname ima vinevine munağena, ibewa da Mamaitua e vine

* **4:13:** Pirisi matabudi debedie inam tauna pirisi dosinama.

be tauna banaga aubaidima poune e midimidina, be adi puyoma e ragaudi be gewagewa aubaidima e tipatipana Mamaitua ġarone. ² Be tauna banaga kwakokwakodi be buebuedima adi vogwaġagwaġae e rarau nuatoiedina, bani-nama tauna mate nama kitanama maika taudi. ³ Vutuna aubainama tauna puyo e ragaudi be Mamaitua ġarone e tipatipana, tauname na gewagewama aubaidi be banaga adi gewagewama aubaidima. ⁴ Be ko noġoti da dobue nam aitau tauname ima kawa saġe be pirisi dosinama ima tubutubuġana, ibewa da Mamaitua tauna e vine be e kawakawa saġena, maika boni Eron ya vinena nama.

⁵ Be yodi Keriso ġarone tà kita da tauna nam tauname i vine munaġe be pirisi dosinama i tubuġana, ibewa da Mamaitua tauna ya vine be umanama ya riuena,

“Tam taugu natuġomiguma, manaka taugu tam è tikam da tam taugu Natuguma.”

⁶ Be gabu ġesaune buka nopone ya riuna,

“Tam pirisi miamia nonoġimma, Melkisedek maika.”

⁷ Yesu uma dobue ya miamiana raġanine, tauna moiragie ya ġaba be ma matasuruna Mamaitua yawai baġana da tauna sibo na gurie Mamaitua yai yawasanina. Be Mamaitua tauna na moiragima ya paġona, baninama Yesu Mamaitua ya vivira kaue be na waibadama dibune ya miana.

⁸ Be avedi da tauna Mamaitua Natuġominama, be yaġoro tauna na wainuatoitoie ya raurubu da voteyateya ya kataiena. ⁹ Inam kedane Mamaitua Yesu ya voie da banaga batuturinama ya tubuġa

be ya voie da tauna yodi Tauwai yawasana ya tubuḡana. Be nama yodi aitauga ta vovo teyetejena, taudi tokare inam yawasaninama kenakena nonoḡinama ta paḡona, ¹⁰ baninama Mamaitua Yesu ya voie da tauna pirisi dosinama ya tubuḡana maika Melkisedek.

Nam seda wawaidima maika ko mia

¹¹ Inam kaudima adi giuma a toina ta kenakena, yaḡoro sibo kèi katakataimina, be nam teneteneḡina da kai katakataimi, baninama taumi ami noḡotama yakukuridima nam komawai beavaia kauana. ¹² Taumi yodi uma paratine sibo koyawai katakataina, be taumi nam aba ko kataiena, aubainama naumeki da taumi ko munaḡa pakane be seda adi waikatakataie Mamaitua na giuma sibo ai katakatai dokemina. Taumi seda wawaidima maika, yaḡoro susu ko kanikanina, be nam kani bagibaginama koma kanikanina. ¹³ Aitau da yaḡoro susu e kanikanina, tauna inam gomana wawainama maika be Mamaitua na waikatakataima didimanidima nam i kataiedina. ¹⁴ Be kani bagibaginama inam banaga nopodima batuturidima aubaidima. Taudi a raurubu be a kaikai guratena damone vere be gewagewa yodi kitedima a katai kauedina.

6

¹ Vutuna aubainama banaga nopodima batuturidima aba awai katakataimina, vutudi sibo taumi koya kataiedina. Be nam Kuristen koyawai karena na waikatakataie ko miamia watana, inam seda adi waikatakataima. Inam

waikatakataidima taudi keda anisepanama, maika voia gewegewedima damodie guri ta kenakenana sibo tè gosedina, be waisumağa Mamaitua ġarone na waikatakataima, ² babataito na waikatakataima, waiaiaina na waikatakataima, gurie be midisuġu munağa na waikatakataima be maraetara be kovoğa kenakena nonoġinama adi waikatakataima. Inam waikatakataidima matabudi taudi keda anisepanama aubainama. ³ Vutuna aubainama Mamaitua na ġoane yodi waikatakatai ġesaudima tà kitedina.

⁴ Deġoda Mamaitua banaga i rawayanedi, be tauna na puyoma ti ragaudi be Arua Babau ti paġona, ⁵ be Mamaitua na ġiuma verenama be na waibadama na rewapanama tokare e veraver-auna e tavana, taudi kaite a dami be a kataiena, ⁶ be inam banegidima waisumağa ta gose pore be Mamaitua ta mia tautauriena, taudi tokare nam teneteneġina da ta verau munağa be tai sumağa. Baninama taudi Mamaitua Natunama ta tupatuparatu munaġe be patare tawai diboġina.

⁷ Baninama ko noġoti da raġanine biga e dobi be sipi ei kutuvi da sipi e banibani kauana, inam sipinama Mamaitua na waiaiainama e paġopaġona. ⁸ Be deġoda sipi noponama mui ta gogo be e burouna, inam sipinama nam dauna da taudi tokare ta riu tuaġaie be kai e kara goruna.

⁹ Be yau bana, tauma umanama ġiudima yodi ġaromie ka ġiugiuna nam taumi tunimie e rawakarati, ibewa da tauma yaġoro ka noġonoġotina da taumi ami waisumaġe tokare yawasana ko banavina. ¹⁰ Mamaitua tauna

didimanae yaba e voivoiedina. Be taumi tauna koyai nuapaḡoe be ami noyae banaga waisumegidima koya sagusagudina, be yodi yaḡoro da kowai saguna, Mamaitua nam aitau maika da tokare nuanama e koa, ibewa. ¹¹ Vutuna aubainama tauma ka ḡoeḡoena da taumi inam yawasanidima ko kaiguratedina naumeki da ami raḡanima damone. Be aba kowai nuanogonoḡotena, tokare teneteneginama ami maesama ko paḡona. ¹² Be tauma nam kama ḡoeḡoe da taumi ami noyae ko matagayawa, ibewa da banaga waisumegidi be wairaba nuetau banegidima ko ruvedi be segoye be Mamaitua aba ya sausaugena tokare ko paḡona, baninama taudi nama tokare sauginama teneginama ta paḡona.

¹³⁻¹⁴ Maika Mamaitua na saugama Eibraham ḡarone ko noḡoti. Mamaitua umanama ya sauga wapana,

“Taugu tam yaì aiainim,
be yatayatam be nosinosimma toitoi tokare
ya utemna.”

Be inam sauginama Mamaitua tauname isane ya sauga wapana, baninama nam aitau Mamaitua maika i saḡa guratana da sibo isane Mamaitua ya sauga wapa. ¹⁵ Naumeki da Eibraham inam sauginama ya paḡo be yai raba nuetauna da damone inam sauginama ya tubuḡana.

¹⁶ Banaga sauga wapa e ḡoena raḡanine, tauna banaga bo aiyaba ḡesau dosinama isane e sauga wapa be inam sauginama ei rewapanana, be dabudine banaga ta kataie da inam sauginama tokare e tubuḡana, be riunuababaḡa matabudi e

tom poredina. ¹⁷ Be Mamaitua ya ḡoena da na buderima aitaugā ta paḡona sibo a katai kaue da tauna na saugama bagibaginama e kenakenana, be nam tokare e vitare. Vutuna aubainama tauna nam waria isane i sauga wapana, ibewa da tauname isane ya saugana. ¹⁸ Mamaitua na giuma bagibaginama, be na saugama ya biridina, inam giudima rabui ta kena nonoḡana, be nam tokare nuanama e vitare, baninama Mamaitua nam tenetenḡina da e kaiyovueda. Inam kedane tauda nuadama e duḡuduḡu kauena, be tà noḡonogotina da tokare yawasana kenakena nonoḡinama tà paḡona.

¹⁹ Inam noḡotinama bagibaginama waga ewai anikina maika, nopodama marae yai yasi kaididi be dà waisumaḡe tà midimidina, ²⁰ baninama Yesu tauda aubaidama kaite ya doka ḡome be ya saḡa ya naḡona. Inam vutuna aubainama Tempol nopone gara waisaurinama ya nuatiri be mara kedanama ya kaiporena. Be Mamaitua Yesu ya voie da tauna pirisi dosinama ya tubuḡana, Melkisedek na derima nopone.

7

Pirisi Melkisedek

¹ Mamaitua tauna guyau saḡasaḡa vavasāḡinama. Be Melkisedek tauna Mamaitua na pirisima. Be mate tauna Salem kana guyauma. Be Eibraham ko noḡoti, raḡanine guyaguyau ḡesaudima yai ḡaviedi be ya munamunaḡana raḡanine, Melkisedek ya banavina. Be dabudine Melkisedek Eibraham yai aiainina. ² Be Eibraham yaba matabudi ḡavia nopone ya

ragaragaudina, tauna ya rawadamdamdi da matabudi 10, be aniwai 10-nama Melkisedek ya utena. Be isa ‘Melkisedek’ banigominama inam ‘didimana guyaunama’. Be isa ‘Salem’ banigominama inam ‘suba’. Vutuna aubainama Melkisedek mate tauna ‘suba kana guyaunama’.

³ Be nam aitu Melkisedek tamana bo tinanama i kataiena. Be mate dego be ya verauna, bo airagan ya tubuga be airagan ya gurina nam aitu tenaga i katai rubuena. Melkisedek tauna pirisi noyane e miamia watanana, Mamaitua Natugominama maika.

⁴ Yodi ta kita da Melkisedek tauna banaga dosi vavasaginama aubainama, Eibraham tauna dede pakanama yaba matabudi gavia nopone ya ragaragaudina ya rawadamdamdi da matabudi 10, be aniwai 10-nama Melkisedek ya utena.

⁵ Tautaugoma Livai damnama nopone pirisi noyanama sibo a pagona. Be Mosis na tarawatumana e riuriuna da Israel banegidima taudi yaba matabudi sibo a rawadamdamdi da matabudi 10, be aniwai 10-nama inam pirisidima sibo a utedina, avedi da taudi tamedima teneginama Eibraham.

⁶ Be Melkisedek ta kita da tauna nam Livai damnama nopone, be yagoro tauna Eibraham na utama aniwai 10-nama ya pago be tauna Eibraham yai aiainina, tauna vutuna Mamaitua na saugama ya pagona.

⁷ Matabuda te kataiena da aitu rewapana ya pago be banaga gesau ewai aiainina, tauna inam banaga dosinama, nam maika tauna aitu waiaiaina e pagopagona nama.

⁸ Nogone te kita da piripirisi uta aniwai 10-nama banaga garodie a ragaragaudina. Be inam

pirisidima tokare ta mia nam dauna da ta gurina, be Melkisedek tauna tokare e mia watanana, be nam e guri. ⁹⁻¹⁰ Be Livai damnama taudi uta aniwai 10-nama banaga ġarodie tauragaudima. Be inam raġanine taudi nam ti tubuġana raġanine, tamedima Eibraham na utama aniwai 10-nama Melkisedek ya utena, dabudine yodi anikitinama da Livai damnama taudi mate a raupuyo tenaġana, avedi da dobue nam ti tubuġana, taudi yaġoro gwenagwena vegane.

Keriso tauna pirisi vaunama

¹¹⁻¹³ Boni Israel banegidima taudi tarawatu a paġona. Be inam tarawatunama ya riuna da tautauġoma dam Livai nopone pirisi noyanama sibo a paġona. Be Livai pirisidima taudi nam teneteneġina da sibo banaga a kawa didimanidi Mamaitua matane. Vutuna aubainama Mamaitua pirisi vaunama ġesau Melkisedek maika ya riuporena sagudama aubainama. Be inam pirisinama vaunama tauna vutuna dā Badama. Be yodi inam umanama: Deġoda Mamaitua pirisi adi vaivaima e vitaredina, naumeki da tauna tarawatu mate e vitavitedina. Be dā Badama tauna nam dam Livai nopone, maika Eron, ibewa. Yesu tauna Juda na damma nopone ya tubuġana. ¹⁴ Be Mousis na tarawatuma nam aba i riuenta da Juda banegidima pirisi noyanama sibo a paġo, ibewa.

¹⁵ Be yodi pirisi vaunama maika Melkisedek ya tubuġana. Yodi tē katai kaue da ¹⁶ tauna nam Livai adi vaivaie i rawapirisina, ibewa da taunaġa na yawasanama wairewapanine yai rawapirisina. Be tauna tokare nam teneteneġina

da tai guri munaḡe. ¹⁷ Vutuna aubainama Mamaitua umanama ya riuena,

“Tam pirisi miamia nonoḡimma, maika Melkisedek.”

¹⁸ Be Livai pirisidima Mamaitua yodi ya gose poredina, baninama adi vaivaima poredima nam banibiribiridi, be ¹⁹ Mousis na tarawatuma nam ti rewapanana da banaga ta kawa didimanidi. Vutuna aubainama Mamaitua yodi keda vau-nama verenama ya utedana, be inam kedane tauda yodi tē katai kauena da Mamaitua ḡarone tokare tà tavana.

²⁰ Be mate Mamaitua e sauga wapana da Yesu ei pirisina. Be ḡesaudima awai pirisina taudi nam Mamaitua na sauge tiwai pirisina, ibewa. ²¹ Be Yesu aubainama Mamaitua umanama ya riuna, “Bada ya sauga wapana da tam pirisi miamia nonoḡimma.

Be Bada aba ya sausaugena, nam tokare na noḡotama e vitare.”

²² Inam sauginama aubainama Yesu tauna waianina vaunama verenama ya utedana, tauna tokare e kawa didimanidana Mamaitua matane, nam waianina poranama maika.

²³ Be yaba ḡesaunama inam umanama: Boni taudi pirisi toitoi yavayava a miamiana, be deḡoda raḡanine ḡesau ya gurina na epaiyama ḡesau ya saḡasaḡana. ²⁴ Be Yesu ḡarone inam natabu. Tauna e miamia nonoḡana aubainama nam na yavayavama ḡesaudima tima miamiana. Tauna inam pirisi miamia nonoḡinama. ²⁵ Vutuna aubainama tauna yodi teneteneḡinama da tauda aitaḡa Yesu Kerisoe Mamaitua ḡarone

tà naḡonaḡona tokare Yesu ei yawasanidana, baninama tauna miamia nonoḡinama, be aubaidama Mamaitua ḡarone ewai baḡana.

²⁶ Inam nama pirisinama dosinama tauda tà ḡoēḡoena. Tauna inam banaga babaunama, tauna wavu nam ḡarone, tauna nam yawasana miremiredima tauvoiena, be tauna nam banaga gewegewedima mate timawai popona. Be Mamaitua tauna ya kawa saḡe vavasāḡena marae, be tauna na waibadama dibune yaba matabudi ta miamiana. ²⁷ Be Yesu tauna nam pirisi dosidima ḡesaudima maika, ibewa. Pirisi dosidima ḡesaudima taudi pomai pomai musara a ragaudi be Mamaitua ḡarone a tipatipana, taudime adi gewagewama be mate banaga adi gewagewama aubaidima. Be Yesu inam tauname tubuḡinama yai uta munaḡe be raḡan tenaḡa kavakava banaga adi gewagewama aubainama tubuḡine ya tipa tenaḡana, nam muriḡa e tipa munaḡa. ²⁸ Be Mousis na tarawatuma ya riuna da banaga ḡoma sibo tè vinedi be ai pirisina. Be inam pirisidima dosidima taudi adi vogwaḡagwaḡae ta bekubekuna. Be inam tarawatunama murine Mamaitua ya sauga wapana da tauna natuḡominama e vine be e voie da tauna pirisi dosinama verenama be miamia nonoḡinama.

8

Keriso tauna dā pirisima saḡasaḡa vavasāḡinama

¹ Be taugu aba è giugiuedina baniḡominama inam uma: Tauda dà pirisima dosinama tauna marae ya saḡa be Mamaitua wairewapana vavasāḡinama na kaba miae kasaunama yauwane e miamiana. ² Be dabudine tauna riukaua taparoronama vadanama nopone e noyanoyana. Inam vutuna Bada ya kerina, be nam banaga ḡoma.

³ Pirisi dosidima dobue adi noyama inam puyo a ragaudi be a tipatipana Mamaitua ḡarone. Vutuna aubainama naumeki da tauda dà pirisima dosinama Yesu, tauna mate e tipana. ⁴ Be deḡoda tauna uma dobue sibo i miamiana, tauna tokare nam yai pirisi, baninama pirisi ḡesaudima kaite dobue ta miamiana, tarawatu e riuriuna maika. ⁵ Taudi taparoro vadane ta noyanoyana inam aba marae e kenakenana, vutuna keyaunama uma dobue tawai tupotupoḡanena. Vutuna aubainama boni Mamaitua Mousis nuanama ya boru be ya riuna, “Kwa kita kaua da oya debane nema taparoro vadanama kerinama èwai kataimna, nama ruvane kwa kerina.” ⁶ Be Yesu pirisi noyanama ya paḡona inam ya vere kauana, nam pirisi ḡesaudima adi noyama maika. Be mate Yesu tauna waianina vaunama ya utedana. Tauna vutuna tauda be Mamaitua poude e midimidina. Be waianina vaunama inam yai rewapana be ya vere vavasāḡana, nam maika waianina poranama nama. Be waianina vaunama nopone Mamaitua yaba veredima e sausaugedana, nam maika waianina poranama

nama.*

⁷ Uma ko noḡoti, deḡoda waianina poranama teneteneginama da banaga sibo i kawakawa didimanidina, naumeki da waianina vaunama tokare nam poranama na gabuma sibo ya paḡo.

⁸ Be Mamaitua na banagama ya riutuaḡaiedi be umanama ya riuna,

“Raḡan e veraverauna e tavana, taugu tokare waianina vaunama yau banagama Israel be Juda ḡarodie yà boruna.

⁹ Be inam tauna nam maika waianina poranama tametamedima ḡarodie è boruboruna maika,

raḡanine taugu Ijptma be èi doka dobigedina.

Be you, inam raḡanine taudi waianina poranama a rawaḡaiḡaiena aubainama, taugu è mia tautauriedina.

¹⁰ Be waianina vaunama yau damma Israel ḡarodie yà boruna inam umanama:

Taugu tokare yau tarawatuma nuedie yà girumi be taudi nopodie e kenana.

Be taugu tokare taudi adi Mamaituama, be taudi taugu yau banagama.

¹¹ Inam raḡanine taudi nam tokare adi damma bo adi banagama adi banagama tai katakataidi da sibo Bada a kataie.

Baninama inam raḡandie kamai banabanaga be banaga dosidima, taudi matabudi tokare taugu ta kataieguna.

* **8:6:** Waianina vaunama inam Mamaitua ya saugedana da gewagewa e noḡota poredi be na tarawatuma nopode e girumina. Vers 12 nopone ko kitana.

12 Be taugu tokare adi voiama barebaredima yà noḡota poredina, be adi gewagewama nam airaḡan yà noḡota munāgedi.”

13 Be waianina vaunama vutuna Mamaitua yai isana ‘Keda vaunama’. Vutuna aubainama waianina poranama inam yodi yai rawakita poraḡana. Be raḡanine yaba aba tawai rawakita poraḡana, taudi tokare ta kena nam dauna da ta samoana.

9

Boni pirisi musara kosinine a tipatipana

1 Be waianina poranama nopone Mamaitua Israel banegidima waitaparoro tarawatudima toitoi ya utedina. Be Israel adi kaba waitaparoroma vadanama inam doḡue. 2 Be vadanama noponama kitanama inam umanama: Inam vadanama nopone rum rabui, noḡone be murine a kenakenana. Be noḡone rumnama inam rum babaunama. Be inam rumnama nopone inam kendoro kaidima a midimidina. Be vatara debane buredi babaudima a kenakenana. 3 Be gara waisaurinama murine inam rum ḡesau ya kenakenana. Be inam rumnama inam rum babau vavasāḡinama. 4 Be inam rumnama nopone olta goldie voivoienama ya midimidina, be debane piupiu adi kaba gabuma. Be mate waianina bogesinama ya kenakenana. Bogesinama kopinama matabuna goldie voivoienama. Be bogesinama nopone yaba a kenakenana inam:

Keyaka goldie voivoienama. Be keyekinama nopone kani isanama ‘Mana’ ya kenakenana.

Be Eron na diḡoninama, inam diḡoninama vutuna boni ya busona.

Yeku tabatabanama debane Mamaitua na waianinama riunama girugiruminama.

⁵ Be boges debane anea boruborumidima rabui isedima 'Kerubim' a midimidina. Taudi mapedima ai rauyaya be poudie noḡotaporāḡa gabunama a rupurupuna. Be uma yabedima yodi nam tokare matabudi ka giu waibatedi.

⁶ Be raḡanine yaba matabudi a vokaukauedi be a kovikovina murine, pirisi raḡan patapatanama noḡone rumnama nopone ya saḡa be na noyama yawai karena. ⁷ Be murine rumnama inam pirisi dosinama taunaḡa modi matabuna nopodie raḡan tenaḡa kavakava ya saḡasaḡana. Tauna musara kosinama mate ya paḡo be Mamaitua ya uteutena, tauname na gewagewama aubainama, be banaga adi voia nuababaḡama mate aubaidima. ⁸ Inam kauine Arua Babau ewai kataidana da banaga ḡoma nam teneteneḡina da gabu babau vavasaḡine sibo a saḡa, baninama waianina poranama yaḡoro keda ya guduguduna.

⁹ Waianina poranama boni inam mataira maika tawai katakataidana da aba yodi raḡanine ta tubuḡana aubainama. Banaga puyo be musara Mamaitua ḡarone ta tipatipana, nam teneteneḡina da nopodima e kawa vere. Taudi yaḡoro Mamaitua ḡarone ma nairidi ta miamiana, baninama inam puyodima nam teneteneḡina da adi gewagewama e kaipore. ¹⁰ Inam puyodima taudi nam wairewapanidi, taudi inam anikani be anitego ḡoma. Inam kaidima be mate wainimakoḡa, taudi matabudi tarawatu kitekitedima

ta voivoiedina. Be yodi waianina vaunama ya tavana aubainama, inam yabedima adi raḡanima a kovina.

Keriso tauname kosinine aubaidama ya tipana

¹¹ Be yodi Keriso dā pirisima dosinama ya tubuḡana, tauna vutuna waiaiaina veredima yodi e uteutedana. Be tauna gabu babaune be ri-
uriukauine ya saḡana. Inam gabunama nam banaga nimedie ti kerina, be inam gabunama nam uma dobune ima kenakena. ¹² Be raḡanine Yesu inam gabune ya saḡasaḡana, tauna nam musara kosinidima mate i saḡana, ibewa da tauname kosininama ya paḡo be Mamaitua ḡarone aubaidama ya tipa tenaḡana, be tokare nam airaḡan e tipa munaḡa. Inam kedane tauna yai yawasanidana, be yodi tokare tã mia nonoḡana.

¹³ Boni pirisi taudi musara kitedima maika gote, burumakau be burumakau natunatudima mate kosinidima a ragaudi be kavu mate banaga debediḡa awai yaraiedina, tubuḡe kawa veredima aubainama. ¹⁴ Be Keriso kosininama inam yai rewapana kauana, nam maika musara kosinidi. Keriso nam aba gewagewanama ḡarone, be Arua Babau miamia nonoḡinama na rewapanae Yesu tauname yai uta munaḡe be ya tipana Mamaitua ḡarone, be Yesu e voivoiemina da gewagewa voiedima ko gosedina. Be inam gewegewedima taudi ta voivoiemina da taumi tokare tai gurimina. Be yodi taumi teneginama da Mamaitua yawayawasaninama koi yaragena. ¹⁵ Be aitaḡa Mamaitua ya vinedi be ya yokoyokoedina, yodi taudi

tokare teneteneginama da Mamaitua na saugama tai buderie be ta mia nonogana. Be yodi tauna na gurie waianina porane gewagewa ya panipanidana tauna ya kuvesidana. Vutuna aubainama yodi tauda be Mamaitua poude Keriso e midimidina. Inam vutuna yodi waianina vaunama.

¹⁶ Be uma ko noḡoti. Raḡanine banaga e miamiana, raḡanine tauna na saugama e boru be e riuna, “Raḡanine taugu deḡo, uma vokaidima ko raḡaudina.” ¹⁷ Be deḡoda banaga e gurina raḡanine, inam giudima tai rewapana be ta tubuḡana. Be deḡoda banaga yaḡoro yawayawasaninama e miamiana, inam giudima tokare nam tai rewapana be ta tubuḡa.

¹⁸ Be teneginama nama waianina porane, raḡanine kosina e rauḡinina, waianina rewapana e paḡona. ¹⁹ Vutuna aubainama raḡanine Mousis Mamaitua na tarawatuma Israel ya riuriuedina murine, tauna musara kosininama ya paḡo be upa mate ya rawateḡeina. Yodibe Mousis berana ya virigasi be vuvuḡa sabasabanama mate ya pani tenaḡe be kosina nopone yai sonomna. Murine buka be banaga debediḡa yai rautepotepo nawe ²⁰ be umanama ya riuna, “Uma inam waianina kosininama be Mamaitua aba ya riuriuemina, vutuna sibo koya voteyeteyena.” ²¹ Be teneginama nama taparoro vadanama be nopone taparoro purepuredima matabudi debediḡa yai rautepotepo nawedina. ²² Tarawatu e riuriuna da anikitanama yaba toitoi tokare kosina e kawa veredina. Baninama deḡoda kosina nam e rauḡini, tokare Mamaitua gewagewa nam e

noḡota poredi.

²³ Be marae yaba riuriukaidima keyaudima uma dobue, inam naumeki da musara kosinidie ya kawakawa veredina. Be yaba riuriukaidima marae, taudi Keriso kosinine ya kawa veredina, be nam musara kosinidie. ²⁴ Baninama gabu babaunama dobue inam banaga nimedie a voiena. Be Keriso nam inam gabune i saḡana, ibewa. Inam gabunama tauna yaba marae riuriukainama vutuna keyaunama. Be Yesu tauna gabu babau vavasagine marae ya saḡana. Inam gabunama riuriukainama be dabudine tauna yodi Mamaitua noḡone e miamiana, sagudama aubainama. ²⁵ Be Keriso marae ya saḡana, nam tubugine modi patapatanama aubaidama e tipatipa watana, piri si dosidima dobue a voivoiana maika. Taudi musara kosinidima a ragaudi da modi patapatanama taparoro vadane a saḡa be Mamaitua ḡarone a tipatipana. ²⁶ Be deḡoda Yesu modi patapatanama sibo aubaidama i tipatipa watanana, naumeki da dobu pakane da yodi tauna sibo yawai nuatoitoi watanana. Be yodi raḡan damone tē tavatavae, Yesu ya maḡatara be tauname tubugine ya tipana dā gewagewama kaiporenama aubainama.

²⁷ Tauda banaga raḡan tenaḡa kavakava tã gurina, be murine tokare etare tã midina.

²⁸ Inam kauinama teneḡinama nama Keriso raḡan tenaḡa kavakava tauname tubugine ya tipana banaga toitoi adi gewagewama kaiporenama aubainama. Be raḡanine e verau munaḡana, tauna nam gewagewa kaiporenama aubainama e verau, ibewa da taudi aitaḡa na kaba verauma

ta raberabena, taudi yawasana e utedina.

10

Keriso raġan tenaġa kavakava aubaidama ya tipana

¹ Taparoro yabedima riuriukaidima taudi marae ta kenakenana, tokare ta verauna. Be inam yabedima riuriukaidima keyau kavedima Mousis na tarawatuma uma dobue ewai tupotupoganedina. Vutuna aubainama avedi da modi patapatanama Mamaitua ġarone musare ta tipatipana, be tokare nam didimana ta banavi.

² Deġoda musare ti tipatipa be didimana sibo ti banavina, dabudi tokare tipa a gose pore be nuedima ya subana. Be nam nama i tubuġana.

³ Inam museridima modi da modi ta tipatipana, taudi adi gewagewama yaġoro da e tatai noġonoġotidina. ⁴ Baninama musara kosinidima tokare nam gewagewa e kaipore be teneteneġina, maika burumakau bo gote, ibewa. ⁵ Vutuna aubainama Keriso dobue ya yovona raġanine tauna umanama ya riuna,

“Banaga musare ta tipatipa be ta rarau puyona, tam yabedima nam kuma ġoġoedina.

Tam tubuġiguma kaite kuya vokaukua wainonogina.

⁶ Gewagewa aninoġotaporenama tam tipa be puyo kuya tuaġaiedina.

⁷ Vutuna aubainama taugu è riuna, “Taugu umanema, girugiruminama porane aubaiguma ya riuriuna nama.

Taugu è verauna Mamaitua am ḡoanama yà voiena aubainama.’ ”

⁸ Yodi koya kita, uma giudima nopodie aba Keriso ya vato dokena inam, “Banaga musare ta tipatipa be ta rarau puyona, tam yabedima nam kuma ḡoeḡoedina, tam kuya tuaḡaiedina”. Tauna nama ya riuna, avedi da tarawatu ya riuriuna da banaga nama sibo a voiena. ⁹ Be murine tauna ya riuna, “Taugu umanema. Taugu è verauna Mamaitua am ḡoanama yà voiena aubainama.” Inam kedane tauna waianina poranama ya varia pore be epaiyanama waianina vaunama waianina poranama yai gabu raupunana. ¹⁰ Vutuna aubainama Mamaitua na ḡoanama ruvane tauda yodi banaga babaudama tè tubuḡana. Bani-nama Yesu Keriso tubuḡine aubaidama ya tipa tenaḡana, be nam airaḡan e tipa munaḡa.

¹¹ Pirisi tenatenagaḡa adi vaivaie taudi pomaipomai tipanama teneḡidima a rarau puyo watanedina. Be inam puyodima nam teneteneḡina da gewagewa sibo a kaipore.

¹² Be uma pirisinama Yesu tauna raḡan tenaḡa kavakava dà gewagewama aubainama ya tipana, be murine tauna Mamaitua kasaune ya miana.

¹³ Dabudine yodi tauna e mia be ewai rabana, naumeki da Mamaitua Yesu na ḡaviama e ragaudi be Yesu kaḡanama dibune e sivudi be e vadididina. ¹⁴ Baninama inam tipanama tenaḡa kavakava ḡarone banaga aitaḡa Mamaitua yawai aninedina, tauna ya kawa babaudina. Be yodi taudi tokare ta mia nonoḡana.

¹⁵ Be mate uma kaudima ḡaromaie Arua Babau ya kawa neganega yaḡedi be umanama ya riu

dokana,

¹⁶ “Taugu tokare waianina vaunama yau damma Israel ġarodie yà boruna, nama Bada ya riuna.

Taugu tokare yau tarawatuma nopodie yà biridi be nuedie yà girumina.”

¹⁷ Be mate ya riuna,

“Adi gewagewa be adi voiamana barebaredima nam airaġan yà noġota munaġedi.”

¹⁸ Vutuna aubainama taugu yodi nam tipa ġesaudima ama ġoeġoedina, baninama adi gewagewama kaite ya noġota poredina.

Ami waisumaġe ko kaiguratana

¹⁹ Vutuna aubainama yau bana, tauda yodi tokare nuadama torane marae gabu babau vavasagine tà naġona, baninama Yesu kosinina ya rauġinina aubaidama. ²⁰ Inam vutuna yodi keda vaunama be yawayawasaninama aubaidama kaikaiporenama e kenakenana, baninama matakedaē gara waisaurinama ya nuatirina. Be inam garanama vutuna Keriso tubuġinama yai matairena.

²¹ Be yodi tauda aubaidama pirisi dosinama Mamaitua na vadama ewai badena. ²² Vutuna aubainama tauda nopodama riuriukauine Mamaitua ġarone tà naġona dà waisumaġe. Be nam tà noġota bekubeku, baninama Yesu kosinine mira nopode ya kawa vere be tubuġidama upa verene ya koġedina. Vutuna aubainama yodi Mamaitua ġarone nam nuadama e vonainaira.

²³ Be dà noġotama deġo tè boruboruna, vutuna tà kaididi da bagibaginaġa, baninama

Mamaitua tauna patupatutunama, be tokare teneteneġinama da na saugama e voiedina. ²⁴ Be ami banagama ami banagama ko riu sagusagudi da tai nuapaġo vivira be voia veredima ta voiedina. ²⁵ Be wairawateġei nonoġa nam ko gose pore, banaga ġesaudima ta voivoiana maika. Taumi koya kita da Bada na raġanima kaiteka maida e tavatavana. Vutuna aubainama dā banagama dā banagama mate waikawa duġu vivira tā kaiguratena.

²⁶ Be deġoda riukaua tē kataiena, be yaġoro da gewagewa tawai borudidina, tauda nam deġo dā tipama ġesau ima kenakenana da noġotaporaġa tā banavi, ²⁷ ibewa da etara e tavana raġanine, tam am kovoġama dosinama aubainama tokare kwa naira da kwa naira kauana. Baninama inam raġanine Mamaitua na ġaviama kaime-nanama dosi vavasāġine e kawa gewegewedina. ²⁸ Ko noġoti da boni aitau Mousis na tarawatumama ya riuriu tuatuaġaie be matamata rabui bo rabuiteġa inam baneginama a kita be ai samana, dabudine inam baneginama na kovoġama ya paġopaġona. Be banaga matabudi inam baneginama ai gurina, be nam ti raunuatoiena. ²⁹ Vutuna aubainama aitaūġa Mamaitua Natunama ta riuriu tuatuaġaie, taudi adi kovoġama tokare ya moraba vavasāġana ta paġona, nam Mousis na raġanie maika. Deġoda Mamaitua Natunama ko mia tautaurie be kosininama vutuna waianina vaunama ya kawa veremina ko kita waidibodiboġina, taumi ami kovoġama dosi vavasāġinama tokare ko paġona. Be mate deġoda Raunuatoi Aruinama ko kunurena, naumeki da

tenegīnama nama tokare ami kovoḡama dosi vavasagīnama ko paḡona, nam maika Mousis na raḡanie nama.

³⁰ Ko noḡoti da Mamaitua ya riuna,
 “Taugu taurabiwa, aubainama biwa ya
 paḡona.”

Be mate ya riuna,

“Bada tokare na banagama e etaredina.”

³¹ Inam ya gewagewa ḡaḡa da Mamaitua yawayawasaninama na tausukuma ḡarome e paḡona.

³² Ami noḡotama e munaḡa da yanae koya saḡasaḡana raḡaninama ko noḡoti. Inam raḡandie taumi piripiri toitoi nopodie koyai nuatoitoi kauana, be you yaḡoro da koya vadidina. ³³ Raḡan ḡesaudie patara matedie a kunuremi be a r-raukivi gewegewemina. Be wari raḡan aitauga a raraukivi gewegewedina, taumi koya midimidi waituni bagidina. ³⁴ Be raḡanine taumi ami banagama ḡidoidima dibure a sivusivudina, taumi koya raunuatoiedi be koya sagusagudina. Be mate raḡanine banaga a kwayemi be ami purapurama a ragau viviridina, taumi yaḡoro ma nuaveremi koya damiporedina. Baninama taumi koya kataiena da tokare marae yaba veredie koi purapurana. Be inam purepuredima tokare ta kena nonoḡana.

³⁵ Vutuna aubainama inam raudebatoranama nam ko gose pore, taumi naumeki da ko midi bagibagina, baninama ami maesama dosinama tokare ko paḡona. ³⁶ Be ya verena da taumi inam piripiridima ko dami poredina. Inam kedane taumi Mamaitua na ḡoanama ko voivoiena, be

damone tokare Mamaitua aba ya sausaugena ko banavina.

³⁷ “Be raḡan ḡaubonaḡa tauna aitau verau ewai taina, tokare e verauna, be nam ei ri-uriukoa.

³⁸ Be didimana baneginama tauna waisumaḡe tokare yawasana e banavina.

Be deḡoda tauna e naira be ei tautinamurina, taugu tokare nam ḡarone yài nuavere.”

³⁹ Be tauda nam aitau maika da muride tà muna-munaḡa da Mamaitua gienae e pore nawedana, ibewa da tauda tàwai sumaḡana aubainama, Mamaitua ei yawasanidana.

11

Waisumaḡa inam aiyaba?

¹ Waisumaḡa inam umanama: Yaba aba nam tama kitakitana, be nopode tè katai kaue da inam yabanama riukaua be tokare teneginama da tà paḡona. Be aba tauda tàwai nuanogonogotedina, inam tè katai kauena da tokare ta tubuḡana. Inam vutuna waisumaḡa. ² Bonimai banaga nama awai sumaḡana, aubainama Mamaitua yai aninedina.

³ Nama tauda dà waisumaḡe tè kataie da Mamaitua bonane mara be dobu matabudi yai tubuḡidina. Be yaba nam maḡamaḡataridi, vutudi Mamaitua ya voiedi da yaba yodi tà kitekitedina a tubuḡana.

⁴ Be Eibol na waisumaḡama aubainama tauna na puyoma Mamaitua matane ya verena, nam maika Kein na puyoma nama. Tauna na waisumaḡama aubainama Mamaitua na puyoma

yai aninena, dabudine yodi tè kataie da Eibol tauna banaga didimaninama. Be avedi da tauna kaite ya gurina, be na waisumaḡama aubainama tauna yaḡoro da ewai katakataidana.

⁵ Be Inok tauna nam i gurina, na waisumaḡama aubainama Mamaitua ya nawena marae, be banaga tauna nam ti banavina. Vutuna aubainama yodi tè kataiena da Inok muriḡa da Mamaitua ya nawena marae, noḡone tauna na yawasanae Mamaitua yai nuavere dokena. ⁶ Deḡoda aitau nam ima waisumaḡana, tokare nam Mamaitua ei nuavere be teneteneḡina, ibewa. Be aitau da Mamaitua ḡarone e naḡonaḡona, naumeki da inam baneginama sibo yai sumaḡa da Mamaitua e miamiana. Be aitaḡa nopodima tabutabune Mamaitua ta wanewanena, taudi adi maesama tokare e utedina.

⁷ Be Mamaitua Noa nuanama ya boru be ya riuna da yaba aba e veraverauna tokare e tubuḡana. Be avedi da Noa inam yabedima nam matane i kitedina, be tauna na waisumaḡama aubainama, yaḡoro Mamaitua ya voteyeteye be waga ya voiena na sedama waiyawasanidima aubainama. Be mate na waisumaḡama aubainama Mamaitua ya riuna, “Tam Noa banaga didimaninna.” Raḡanine Mamaitua nama ya riuriuna, kupi banegidima neganegae a maḡatara be a midi poredina, be murine gewagewa a banavina.

⁸ Be Mamaitua Eibraham ya saugena da tokare dobu vaunama e utena. Be Eibraham na waisumaḡama aubainama, tauna Mamaitua ya voteyeteye da na dobuma ya gose be vaḡai yai

karena, avedi da nam i kataiena tauna aikedae e naḡonaḡona e tava, be tauna yaḡoro da ya naḡona Mamaitua ya riuriuena nama. ⁹ Be na waisumaḡama aubainama, raḡanine inam dobune ya tavatavana, tauna parai nopodiḡa ware adi miane ya miamia naḡona. Be muriḡa kauinama teneginama nama Aisik be Jeikob a voivoiana, baninama taudi mate Mamaitua na saugama ḡarodie ya boruna. ¹⁰ Eibraham nama ya voivoiana, baninama tauna yawai sumaḡana da meagai bagibaginama marae Mamaitua tokare e voiena, vutuna kana naḡoma ya naḡonaḡona.

¹¹ Be Eibraham na waisumaḡama aubainama tauna na visarama Sera mate ai natunana. Avedi da tauna yai dosi kua be Sera kaikaipoki dosinama, be yaḡoro tauna yai natunana, baninama tauna Mamaitua na saugama yai sumaḡena da tokare teneteneḡinama aba ḡarone ya sausaugena e voiena. ¹² Vutuna aubainama tauna tenaḡa be yai natunatuna da yodi na sedama sievidima a toi kauana, maika kipora bo gimori gerese nama. Be nam aitau teneteneḡina da Eibraham na sedama bo yatayatanama e sievidi be tenegina. Be avedi da Eibraham tauna guri na parate ya tavana, be yaḡoro da yawai natunatunana.

¹³ Inam banegidima matabudi tà giugiuedina, taudi Mamaitua na saugama nam ti paḡona, be adi waisumaḡe a miamia da a gurina. Be taudi adi waisumaḡe yaḡoro a kataie da Mamaitua aba ya sausaugena yaḡoro noḡodie ya veraverauna, avedi da madanie. Vutuna aubainama taudi ai nuavere be adi waisumaḡe nam ti bekuna. Be ma

raudebatoredi a riuriuna da taudi uma dobune vaḡavaḡai ta naḡonaḡona, be adi gabuma nam uma ima kenakenana. ¹⁴ Banaga inam nama giudima ta giugiuna, taudi adi gabu ḡomama deḡo e kenakenana, vutuna ta wanewanena. ¹⁵ Taudi adi vaḡaie gabu muridie a gosegosedina nam vutuna ti wane be ti naḡonaḡona, ibewa. Baninama deḡoda inam dobudima a gosegosedina sibo ti wanena, taudi tokare teneteneginama sibo a munaḡana. ¹⁶ Be taudi nam ti munaḡana aubainama, inam tawai kataidana da taudi gabu ḡesau vere vavasaginama marae, kana naḡoma a naḡonaḡona. Vutuna aubainama raḡanine deḡoda Mamaitua ḡarone tai kawa mamaina, tauna tokare nam debanama e suba. Bani-nama taudi adi meagaima Mamaitua kaiteka ya vokaukaua wainonogi be e kenakenana.

¹⁷⁻¹⁸ Be Mamaitua Eibraham na waisumaḡama ya rarau rubuna raḡanine, Eibraham na waisumaḡama aubainama tauna ya vokaukauana da nuanama natunama Aisik sibo yai guri be Mamaitua ḡarone ya tipana. Avedi da Mamaitua Eibraham ḡarone umanama ya saugana, “Aisik na dame tokare am sedama è sausaugemna ya utemna.” ¹⁹ Be Eibraham yaḡoro yai sumaḡa da Mamaitua teneteneginama da tokare Aisik gurie be e kawa midisuḡuna. Be anikitanama da Aisik guri maida, be Mamaitua ya paḡo munaḡena.

²⁰ Be Aisik na waisumaḡama aubainama tauna Jeikob be Iso yai aiainidina adi yawasanama raḡan muriḡa aubainama.

²¹ Be Jeikob raḡan ḡaubonaḡa da sibo nu-

anama ya tauyakasi be ya gurina, tauna na waisumaḡama aubainama diḡona yai tupa yasi da ya midi be noḡone Mamaitua ya kawa saḡe dokena, be mate Jousep natunatunama tenate-naḡaḡa yai aiainidina.

²² Be mate Jousep raḡanine ḡaubonaḡa da sibo nuanama ya tauyakasi be ya gurina, tauna na waisumaḡama aubainama Israel banegidima nema Ijiptma be ta dobina adi giuna ya giu dokena. Be mate tauna ya riuwai nonoḡidina da raḡanine Ijipt ta dobidobi porena, tauna turiginama mate ta kiroḡidi be ta naḡo da ta dobodina.

²³ Be Mousis na dosima adi waisumaḡama aubainama taudi Mousis ya tubutubuḡana murine, tauna a semona naumeki da nawaravi rabuiteḡa a kovina. Baninama taudi a kita da Mousis tauna nam kamai gomagomana i tubuḡana, be guyau Pero aba ya riuriuena taudi nam ti nairena.

²⁴ Be Mousis ya moramoraba poraḡana raḡanine, banaga a riuriuna da guyau Pero natunama waivinama kabe Mousis i tikatika. Be tauna na waisumaḡama aubainama ya riutuḡaiedi da nam nama sibo a riu. ²⁵ Be Mousis na ḡoanama da Mamaitua na banagama mate tai nuatoitoi tenaḡana, be tauna nam gewagewa na wainuaverema rautupo ḡominama nuanama ti soruna. ²⁶ Be Mousis waivaravara matabuna Kerisoe tunine ya biridi be ya dami poredina. Baninama inam waivarevaredima vutudi tauna ya ḡoḡoedina, be nam Ijipt na waiguyauma taukaiedima i ḡoena. Be tauna yawai nuaverena

da tokare Mamaitua maesa e utena. ²⁷ Be na waisumaḡama aubainama Ijpt ya gosena, be guyau Pero na medima matabudi murine ya sivudi be nam i nairena. Be Mousis tauna naumeki da Mamaitua waimuriwatanenama ya kaiguratena, maika kabe mataḡomine Mamaitua i kita be iwai muriwatane. ²⁸ Be Mousis na waisumaḡama aubainama, tauna Naḡopore soinama ya voie be sipu kosinidie matakeda ya rodedina da tauwai guri aneanama nam Israel sededima kaevoudima sibo ya i guridi.

²⁹ Israel banegidima adi waisumaḡama aubainama, taudi egasi sabasabanama a davuna maika kabe dobu ḡasaḡasarine ti naḡonaḡo. Inam raḡanine Ijpt banegidima ai sinedi da muridiḡa kabe ta naḡo da a monu rovona.

³⁰ Israel banegidima adi waisumaḡama aubainama, Jeriko meagainama raḡan 7 nopodie taudi ai verau kwaviviro be adi waisumaḡe inam garibabanama ya rauburirina.

³¹ Be toretore waivinama isanama Reiheb, tauna na waisumaḡama aubainama tauwai nenegana rabui ya sagudina. Vutuna aubainama Israel banegidima tauna nam ti gurina, rawarawaḡaiḡaidima ḡesaudima ai guridina maika.

³² Be aba ḡesaunama sibo ya riuemi? Nam gavogavo ima kenakenana da banaga ḡesaudima adi giuma sibo è riuemi maika, Gidion, Barak, Samson, Jepta, Deivid, Samuel be peroperoveta ḡesaudima. ³³ Taudi vutudi adi waisumaḡe guyaguyau ḡesaudima adi tauḡarama ai gwaḡedina. Be taudi adi waisumaḡe didimane

awai badana. Be ġesaudima Mamaitua aba ġarodie ya sausaugena, taudi a paġona. Be ġesaudima laion iġeigeridima a kawa gaugaudina. ³⁴ Be ġesaudima adi waisumaġama aubainama kai menamenane be nam ti kara gorudina. Be mate tauġara ġesaudima nam tenetenġina da sibo taudi ai guridi. Be adi vogwaġagwaġae ai rewapana, be adi ġaviama ai gwaġedi be a tavudina. ³⁵ Be waiwaivi ġesaudima adi banagama guriguridima peroveta ai yawasanidi be a ragau munaġedina.

Be tauwai sumaġa ġesaudima piripiri dosidima a banavidina. Banaga gewegewedima tauwai sumaġa ġesaudima waiguri makaiedima nam ti ġoena. Baninama taudi adi ġoanama da ta kovoġa da ta kovoġa guratedi, be muriġa da tai guri ġomedina. Be a riuriuedina, “Deġoda Mamaitua ko riutuatuāġaiena, tokare ka riuporemi be ko naġona” Be tauwai sumaġa taudi Mamaitua riutuatuāġaienama nam ti ġoena, baninama taudi a kataiena da tokare midisuġu munaġa na raġanie taudi mate ta midisuġu be yawasana vere vavasāġinama ta paġona. Vutuna aubainama taudi waiguri makaiedima a tuaġai be noġone a kovokovo guratedina, muriġa da awai guri ġomedina. ³⁶ Be tauwai sumaġa ġesaudima ai diboġidi, a kwapudi, a rauseinidi be dibure a biribiridina. ³⁷ Be ġesaudima a rauyekudi da a gurigurina, be ġesaudima soae a soasoa rakedina, be ġesaudima a rarau kwatikwatidina. Inam banegidima waisumeġidima, taudi gara ragoragodima a kotekotedina maika sipu bo

gote kopidima. Be taudi waikaruwaḡawaḡa banegidima, be banaga taudi a raraukivi gewegewedi be a kawakawa gewegewedina.

³⁸ Banaga gewegewedima tauwai sumaḡa a kauedi da adi kaba miama dobu kavekavedie, oya debediḡa, guba be dom nopodiḡa a miamia naḡona. Inam nama banegidima waisumegiḡidima uma dobunama nam i raukitedina da sibo a mia.

³⁹ Inam banegidima Mamaitua yai aninedi be e kawakawa saḡedina adi waisumaḡama aubainama. Be yaḡoro da Mamaitua aba ḡarodie ya sausaugena nam ti paḡona.

⁴⁰ Baninama Mamaitua na ogama verenama ya taraḡina da yawasana kenakena nonoḡinama nam taudiḡa sibo a paḡo doke. Ibewa da taudi tauda ta raberabedana, naumeki da tauda taudi mate t̄awai rawateḡeina raḡanine, Mamaitua aba ya sausaugedana baniḡominama, tokare matabuda t̄a banavina.

12

Matadama t̄a pore da Yesu taunaḡa t̄a kita didina

¹ Yodi t̄e kita da waisumaḡa kana matamatama toitoi dobu matabuna yai verau kwaviviro da ya tava munaḡana. Vutuna aubainama abaḡa kauidima ta panipanida be ta sorusoru wait-inamuridana, vutudi t̄a kaiporaporaḡana. Be mate gewagewa t̄a gose poredina, be tauda naumeki da waireisis nopone t̄a manini kauana.

² Be matadama t̄a pore da Yesu taunaḡa t̄a kita didina. Tauna vutuna d̄a waisumaḡama yai kare be parate e tavaitedana. Tauna nuavere

dosinama paḡonama aubainama guri waimata warawaranama korosie ya dami porena. Be yodi tauna Mamaitua na waiguyauma gabune, kasaunama yauwane e miamiana. ³ Ko noḡoti da tauna banaga gewegewedima adi pariviravirama matabudi yai niuredina. Vutuna ko noḡoti da taumi tokare nam ko tunigari be nuemima e beku.

Mamaitua natunatumama e kwapukwapudina

⁴ Taumi gewagewa ko waigāviena inam naumeki, be yaḡoro nam piripiri ko banavi be kosinimima i darorona. ⁵ Mamaitua na sedama ḡarodie aba ya riuriuna nuemima ya koa, bo? Tauna duḡumima aubainama umanama ya riuna, “Taukui, raḡanine Bada waikatakataimma aubainama e kwapukwapumna, nam kwai nuaboya.

Be raḡanine aba kuya voivoie be e riu-tuaḡaiemna, nam nuamma e beku.

⁶ Baninama Bada aitauga ewai nuapaḡoedina taudi vutudi e kwapukwapudina.

Be aitauga da ewai kawa natunedina, tauna e kovokovogidi be ewai katakataidina.”

⁷ Deḡoda piripiri ko banabanavidina, naumeki da ko dami poredi be ko noḡoti da inam Mamaitua e kwapukwapumina, baninama taumi na sedama aubainama. Baninama tamatamadama matabudi adi vaivaima inam nama. ⁸ Mamaitua na sedama matabudi e kwapukwapudina. Be deḡoda Mamaitua tam nam e kwapum, tam inam nam tauna natuḡomina. Tam maika keda gomenimma, be nam tamam. ⁹ Tauda matabuda tamatamadama uma dobue ta kwapuda be tà

viviviviredina. Vutuna aubainama Mamaitua mate tà vivire be tà yawasanana. Baninama tauna tauda aruidama matabudi tamedima.

¹⁰ Raḡanine tauda ḡauḡaubode tamatamadama uma dobie taudi adi ḡoane nama modi bisanama nopodie a rautapa kwapudana. Be Mamaitua e kwapukwapudana, inam tauda sagudama aubainama, da tauda tokare tauna maika banaga babaudama ta tubuḡana. ¹¹ Be Mamaitua e kwapukwapudana raḡanine, tauda nam tamawai nuaverena. Be tauna na waikwapuma banidima tokare tà kataiedina, inam kawapudima damodie didimana be suba tà banavidina.

¹² Vutuna aubainama nimemima ko kawa didimanidi, be kaḡemima koya nokudi be ko mi- amiana, ko midisuḡu be ko varoronidi da tai rewapana munaḡa. ¹³ Be ami waisumaḡe naḡo koi karena keda didimanine. Inam kedane tokare nam ko beku, ibewa da ko yawasanana.

Mamaitua nam ko miatautaurie

¹⁴ Ko raurubu gurata da banaga matabudi mate subae ko miana. Be mate taumi sibo yawasana babaunama banagimima koya tubuḡana, bani- nama deḡoda taumi nam nama ko tubuḡa, taumi tokare Bada nam ko kita. ¹⁵ Ko kita kaua da ḡaromie nam aitau Mamaitua na raukiviverema e miatautaurie. Baninama deḡoda inam banegi- nama tokare pesi gewagewanama e tubuḡa, be gewagewa ḡesaudima mate e saḡedi be banaga e kawa miremiredina. ¹⁶ Be mate ko kita kaua da nam aitau ḡaromie e badara yabayababa. Be mate nam Mamaitua ko noḡota tuaḡaie maika Iso, ban- inama Iso tauna yaba gewagewanama ya voiena.

Iso tauna tautuaḡa aubainama, raḡan muriḡa tamanama na waiguyauma sibo yai buderiena. Be kaniguri yai sina da na waiguyauma tasinama ya utena, be tasinama ḡarone kani ya paḡona. ¹⁷ Be ko noḡoti da muriḡa tauna tamanama na waiaiaainama ya ḡoena be you, tamanama Iso ya riutuaḡaiena. Be tauna nam keda deḡo i banavina da na voia waigewama sibo ya kawa didimani, avedi da ma ḡabana keda ya wanewanena, be nam teneteneḡina.

¹⁸ Be taumi Mamaitua ḡarone koya naḡo be koyawai sumaḡena raḡanine, dabudine taumi yodi Mamaitua nam koma nainairena, Israel banegidima maika. Taudi boni oya Sainai diane a midi be oyanama debane kai ya remremna a kitana, Mamaitua Mousis mate a giugiuna raḡanine. Dabudine dobu yai kupikupi be kaibitibiti dosinama ya tavana. ¹⁹ Naumeki da bogigi ya riuriuna murine, bona dosinama a vaiena maika parere. Dobudine taudi a naira da a naira kauana, vutuna aubainama taudi Mousis a riuena da tauna Mamaitua sibo yai baḡana, baninama taudi Mamaitua bonanama vaienama nam ti ḡoena. ²⁰ Dabudine Mamaitua ya riuna, “Deḡoda ai banaga bo ai musara uma oyane e naḡona, taudi ko rauyekudi da ta gurina. Dabudine nama a vaivaiena, taudi a naira da a naira kauana.” ²¹ Be abaḡa taudi a kitekitedina inam ai nuanainaira kauana. Vutuna aubainama Mousis ya riuna, “Taugu naira e kawakawa kaḡagusugusuguna.”

²² Be taumi inam nam nama. Taumi oya Saionma, Mamaitua yawawayasaninama na

meagaie koya tavana. Inam vutuna Jerusalem marae be dabudine anea ġumnama nam anisiesievi ma mosaridi a rawateġeidina, dabudine taumi koya tavana. ²³ Be mate taumi Mamaitua na damma ġarodie koya tavana. Taudi vutudi kaevoudima yai yawasana dokedina. Taudi isedima Mamaitua marae ya girumi be ta kenakenana. Be mate taumi Mamaitua ġarone koya tavana, tauna vutuna tokare banaga matabudi e etaredina. Be mate taumi didimana banegidima aruidima ġarodie koya tavana. Taudi vutudi Mamaitua ya voiedi da banaga batuturidima a tubuġana. ²⁴ Be mate taumi Yesu ġarone koya tavana, tauna vutuna waianina vaunama ya utedana. Yesu tauna Mamaitua be tauda poude e midimidina. Be kosininama dà gewagewama ya koġa poredina. Yesu kosininama nopone vari verenama e kenakenana, nam Eibol kosininama maika.

²⁵ Vutuna aubainama ko kita kua da Mamaitua aba e giugiuena ko voteyeteyena, be nam ko vaia pore. Baninama boni Israel nama uma dobie Mousis Mamaitua na giuma ya giugiuena, taudi a vaia pore be kovoġa dosinama a banavina. Be yodi inam mara banaginama e giugiuenedana, be deġoda riunama tà rawaġaiġaiena, tokare dà kovoġama ya moraba da ya moraba vavasagana tà paġona. ²⁶ Boni Mamaitua ya giugiuna, bonane dobu ya gusuna. Be yodi tauna na saugama ya boru munaġe be ya riuna, “Taugu tokare raġan ġesaune gunuma be dobu yà gusu waidaberara munaġedina.” ²⁷ Be inam giunama: “Raġan ġesaune e voia munaġena”, baniġominama inam

umanama: Tauna doḡae be gunume, yaba matabudi boni ya voivoiedina, vutudi e gusu waidaberaridi be ta samoana. Be nam teneḡidima nama ta kenakena. Be deḡo yabedima nam e gusu waidaberaridi, taudi tokare ta kena nonoḡana, be nam ta samoa.

²⁸ Be tauda sibo naumeki da Mamaitua tēi kaiwena, baninama tauda na waiguyauma wairewapanana vavasāḡinama tokare tà paḡona. Be inam waiguyaunama tokare bagibaginama e midina, be nam ta gusu waidaberari. Vutuna aubainama tauda Mamaitua ḡarone ma vivirida be ma nairida tà rauduneena. ²⁹ Baninama tauda dà Mamaituama tauna maika kai yaba matabuna tauwai karamutunama.

13

Kuristen banagidama nema sibo tē mia bakona

¹ Ko kaigurate da Kuristen wainuapaḡone ami banagama ami banagama koi nuapaḡoedina. ² Be vaḡavaḡai sibo koyai aninedi da ami vadae sibo a saḡana, baninama banaga ḡesaudima nama a voivoiana, muriḡa anea a kayowai doka saḡedina adi vadae. ³ Be ami banagama dibure miemienidima nam ko noḡota poreḡi, baninama ko noḡoti da taumi mate kabe dibure ko dibudibura tenaḡa. Be banaga tawai nuatoitoina mate nam ko noḡota poreḡi, baninama ko noḡoti da taumi mate kabe nama kowai nuatoitoi.

⁴ Be matabumi naḡi sibo koya vivira kauena. Be nam am visarama bo am tauḡomama debane mui kwa pore. Baninama aitaḡa nama ta voivoiana, Mamaitua tokare etare e sivudina,

be teneġinama nama banaga badabadaridima
ġarodie e tubuġana.

⁵ Ami yawasanae mane nam koi nuapaġoe.
Deġoda aiyabaġa ġaromie tima kenakena inam
sibo naumeki, baninama Mamaitua umanama ya
riuna,

“Taugu tokare tam nam yà gosem be nam nu-
aguma e koa.”

⁶ Vutuna aubainama tauda nuadama torane
umanama tokare tà riuna,

“Bada tauna vutuna yau tausaguma. Taugu
tokare nam yà naira. Aitau tokare nema
e bakegu?”

⁷ Aitauġa boni aubaimima ai bada be Mamaitua
riunama ġaromie a giugiuena, vutudi ko noġotidi.
Be adi yawasanae nema awai patutuna, vutuna
koi nuanogonogotedi be adi waisumaġama koi
tupotupoġanena.

⁸ Yesu Keriso tauna vutuna teneġinama boni,
yodi be nokoi ya naġona e miamia nonoġana.

⁹ Waikatakatai tabu be tabu kaikaiyovudima nam
taumi tai doka waigewemi. Be verenama da
Mamaitua na raukiviverema nopodama sibo ya
kawa rewapanina, be nam kani adi tarawatu.
Kani adi tarawatuma inam nam banibiribiridi.

¹⁰ Tauda dà oltama riuriu kauinama inam
marae. Be piriisi aitauġa dobie tarawatu
poredima tawai muriwatanedina, taudi nam
tenetenegina da inam oltane kani ta sana rubu.

¹¹ Boni piriisi dosinama tauna musara kosinidima
ya kiroġa nawe gabu babaune, be dabudine
musara kosinidie Mamaitua ġarone ya tipatipana,
tauna be banaga adi gewagewama aubaidima.

Be musara banikavediḡa ḡavoe meagai diane a gabugabu gorudina. ¹² Be kauinama tenegiinama nama Yesu ḡarone, tauna kosinine na banagama ya kawa babaudina, be meagai diane yai nua-toitoina. ¹³ Vutuna aubainama tauda mate nama, yodi ḡavoe tà naḡona tauna ḡarone. Be deḡoda dobu e tuaḡaieda be Yesu isanama aubainama tai varavaradana, naumeki da inam waivarevaredima tunide tà biridi be tà dami pore-dina. ¹⁴ Baninama tauda dà meagaima kenakena nonoḡinama nam uma dobune ima kenakenana. Ibewa da tauda dà meagaima kenakena nonoḡinama tokare e veraverauna e tavana, vutuna yodi tà wanewanena.

¹⁵ Vutuna aubainama raḡan matabuna Yesu Kerisoe tauda dà puyoma kaisuḡusuḡu Mamaitua tà utena. Inam vutuna tauda mudude Yesu Keriso tàwai maḡatarina. ¹⁶ Be mate nam nuemima e koa da ami banagama ḡarodie vere ko voie be koi saguna. Inam waisagudima vutudi taudi puyo, be inam puyodima vutudi Mamaitua ta voie da ewai nuaverena.

¹⁷ Taumi ekalesia ami babadama ko voteyeteyedi be aba ta riuriuemina, naumeki da ko voiedina. Baninama taudi vutudi ta raberabemina da ami waisumaḡe nam ko beku, be nema ḡaromie ta noyanoya bakona, tokare Mamaitua e kaiviredina. Vutuna aubainama ko voteyeteyedi da adi noyae ma nuaveredi ta noyana, be nam ko tainuaboyedi. Baninama deḡoda ko tainuaboyedina, tokare nema ta sagu bakemi?

¹⁸ Yau bana, aubaimaima ko moiragi nonoḡana, baninama tauma ama noḡote nam aba ima tatai

paraparamaina, be tauma ka rarau rubu guratana da yaba matabuna ḡarone sibo yawasana verene kè miana. ¹⁹ Be yau waibaḡama tenaḡa ḡaromie yà boruboruna da aubaiguma ko moiragi da taugu waigapa sibo ḡaromie è tava munaḡana.

²⁰ Tauda dà Badama Yesu, tauna sipu tau-rabenama wairewapaninama. Tauna kosinine waianina vaunama ya kawa rewapani be yodi e kenakena nonoḡana. Vutuna aubainama tauna gurie be Mamaitua ya kawa midisuḡu munaḡena. Be yodi taugu yà moimoiragina Mamaitua suba tauvoienama ḡarone, ²¹ da tauna sibo ya voiemida taumi yawasana matabuna ḡarone tauna sibo koyai nuaverena. Yodibe taumi teneteneḡinama da na ḡoanama ruvane nama voia veredima sibo Yesu Kerisoe koya voiedina. Tauna vutuna tà kaisuḡusuḡu nonoḡena. Inam riukaua!

²² Yau bana, yàwai baḡa guratemina da yau raukurama matabudi ko ragau kauedina. Baninama taugu yau letama rautupo ḡominama ḡaromie è girumina.

²³ Be yài varimi be ko kataie da turadama Timoti dibure be a kaiporena. Deḡoda waigapa ḡarogue e tavana, naumeki da tokare ka verau be ka vakitemina.

²⁴ Ekalesia babadidima matabudi ko riuedina tauma kawai kaiwedina. Be mate Mamaitua na damma matabudi kawai kaiwedina. Be Itali banegidima mate taumi tawai kaiwemina.

²⁵ Mamaitua na raukiviverema sibo matabumi ḡaromie ya kenana.

Vari Verenama
The New Testament in the Dawawa Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Dawawa long Niugini
copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dawawa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023
9b8bda32-db42-5be3-9d24-4e4a5d5f65b2